

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS

LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2023 m. rugpjūčio 31 d.

Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Danguolės Bublienės (kolegijos pirmininkė), Agnės Tikniūtės ir Jūratės Varanauskaitės (pranešėja),

teismo posėdyje kasacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal **ieškovo R. M.** kasacinį skundą dėl Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2023 m. vasario 14 d. nutarties peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal ieškovo R. M. ieškinį atsakovei Lietuvos advokatūrai dėl Lietuvos advokatūros Advokatų tarybos sprendimo panaikinimo.

Teisėjų kolegija

n u s t a t ė :

I. Ginčo esmė

1. Kasacinėje byloje sprendžiama dėl materialiosios teisės normų, reglamentuojančių teisę laikinai išbraukti iš praktikuojančių advokatų sąrašo, kai advokatas yra įtariamas ar kaltinamas nusikalstamos veikos padarymu, aiškinimo ir taikymo.
2. Ieškovas R. M. ieškiniu prašė teismo panaikinti Lietuvos advokatūros Advokatų tarybos (toliau – ir Advokatų taryba) 2021 m. gruodžio 16 d. sprendimą Nr. 1011, kuriuo ieškovas nuo 2022 m. kovo 1 d. laikinai išbrauktas iš Lietuvos praktikuojančių advokatų sąrašo.
3. Ieškovas nurodė, kad Lietuvos Respublikos generalinės prokuratūros Organizuotų nusikaltimų ir korupcijos tyrimo departamentas (toliau – Generalinė prokuratūra) 2021 m. gruodžio 8 d. įteikė jam kaltinamąjį aktą, kuriame nurodyta, jog ieškovas kaltinamas padaręs Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso (toliau – BK) 226 straipsnio 1 dalyje nurodytą nusikalstamą veiką (prekyba poveikiu). Advokatų taryba 2021 m. gruodžio 16 d. priėmė sprendimą, kuriuo, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos advokatūros įstatymo 23 straipsnio 2 dalimi, nuo 2022 m. kovo 1 d. laikinai išbraukė ieškovą iš Lietuvos praktikuojančių advokatų sąrašo (toliau – ir Advokatų tarybos sprendimas). Ieškovas grindžia, kad Advokatų tarybos sprendimas nepagrįstas. Visi Advokatų tarybos sprendime nurodyti nušalinimo motyvai neįrodo, kol neįsiteisės teismo nuosprendis. Bylos perdavimo teismui faktas neįrodo ieškovo kaltės. Dėl to Advokatų tarybos sprendimas pažeidė nekaltumo prezumpcijos principą.
4. Ieškovo ir kitų advokatų, minimų vadinamojoje teisėjų byloje, laikino išbraukimo klausimas jau buvo nagrinėtas Advokatų tarybos 2019 m. kovo 21 d. posėdyje ir nuspręsta neišbraukti ieškovo iš advokatų sąrašo. Ieškovui tuo metu buvo įteiktas pranešimas apie įtarimą, kurio apimtis, lyginant su kaltinimu, nepasikeitė. Vis dėlto Advokatų taryba 2021 m. gruodžio 16 d. sprendime nurodė, kad vienas iš išbraukimo motyvų – byla nėra pradinėje stadijoje, bet su kaltinamuoju aktu perduota teismui. Šis Advokatų tarybos motyvas nepagrįstas, nes, vadovaujantis nekaltumo prezumpcijos principu, pranešimas apie įtarimą ir kaltinamasis aktas turi būti vertinami vienodai.
5. Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso (toliau – ir BPK) 157 straipsnyje nustatyta galimybė tiek ikiteisminio tyrimo metu, tiek perdavus bylą teismui prokuroro prašymu nušalinti įtariamąjį nuo pareigų ar laikinai sustabdyti teisę užsiimti tam tikra veikla. Tačiau prokuroras neprašė nušalinti ieškovo.
6. Kitas Advokatų tarybos sprendime nurodytas išbraukimo motyvas – BK 226 straipsnio 1 dalyje nurodyta nusikalstama veika, kurios padarymu kaltinamas ieškovas, yra tyčinis apysunkis korupcinis nusikaltimas. BK apskritai nėra korupcinių nusikaltimų sąvokos. Ieškovas nepadarė korupcinio nusikaltimo. BK 226 straipsnio 1 dalyje nustatyta nusikalstama veika nurodyta BK skyriuje „Nusikaltimai valstybės tarnybai“. Advokatų taryba neatkreipė dėmesio, kad nusikalstamos veikos vertinamos pagal jų sunkumą (BK 11 straipsnis), o ne pagal kitus kriterijus.
7. Advokatų taryba, sprendama laikino išbraukimo klausimą, neuždavė ieškovui klausimų apie tai, kiek jis turi bylų teismuose, ikiteisminio tyrimo bylų, kokios jų stadijos, kaip tai gali paveikti ieškovo klientų teises, kitų kontoros advokatų veiklą. Ji neįvertino, kad ieškovas dalyvavo apie 40 teisminių procesų ir 30 ikiteisminių tyrimų. Po ginčijamo sprendimo reikės nutraukti visas sutartis ir grąžinti honorarus. Klientai patirs nepatogumų, teks atidėti posėdžius. Advokatų kontora „*duomenys neskeltini*“ įsikūrusi ieškovui ir jo sutuoktinei nuosavybės teise priklausančiame pastate, todėl ieškovas pasirašė visas kontoros sutartis dėl komunalinių paslaugų, teritorijos ir kompiuterių priežiūros paslaugų, taip pat sutartis su registrais ir kitas. Ieškovas yra kontoros seniūnas, todėl būtent jis pasirašė visas sutartis dėl laimėtų teisinio aptarnavimo konkursų. Teks nutraukti visas pirmiau nurodytas sutartis. Kontoroje dirba kiti šeši advokatai, taip pat sandomi asmenys. Dėl to, išbraukus ieškovą iš praktikuojančių advokatų sąrašo, ieškovas, klientai, kiti kontoros advokatai ir darbuotojai patirs žalos.
8. Advokatų taryba, priimdama sprendimą, vadovavosi tik kaltinamuoju aktu, o ne surinkta bylos medžiaga, todėl negalėjo susidaryti objektyvios nuomonės apie ieškovui ir kitam kaltinamajam (buvusiam Vilniaus apygardos teismo teisėjui S. L.) pateiktą kaltinimų pagrįstumą. Byloje gali būti priimtas išteisinamasis nuosprendis. Tokiu atveju atsakovė turėtų atlyginti visą dėl laikino išbraukimo atsiradusią ir su tuo susijusią žalą. Advokatų taryba neturi pajamų, gauna tik advokatų mokamus mokesčius. Ji neįvertino, kad, priimdama sprendimą, rizikavo bendrais visų advokatų bendruomenės pinigais.

9. Iš visuotinai prieinamų šaltinių žinoma, kad teismuose pradėtos nagrinėti baudžiamosios bylos, kuriose pareikšti kaltinimai kitiems advokatams: D. B. (advokatų bendrija (*duomenys neskelbtini*)), V. R. (advokatų bendrija (*duomenys neskelbtini*)), G. D. (advokatų bendrija (*duomenys neskelbtini*)), G. R. (advokatų kontora (*duomenys neskelbtini*)). Jiems pareikšti kaltinimai dėl sunkesnių nusikaltimų padarymo. Vis dėlto Advokatų taryba nepriėmė sprendimų laikinai išbraukti juos iš advokatų sąrašo. Neaišku, kodėl analogiškose situacijose vieni advokatai laikinai išbraukiami iš advokatų sąrašo, o kiti – ne. Advokatų taryba elgiasi nesąžiningai ir taiko dvejopus advokatų elgesio vertinimo standartus.
10. Advokatų taryba nesilaikė Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2021 m. gruodžio 22 d. nutarime „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo (2018 m. birželio 29 d. redakcija) 40 straipsnio 1 dalies 3 punkto, 41 straipsnio 2 dalies atitikties Konstitucijai“ suformuotų teisės aiškinimo taisyklių. Nutarime konstatuota, kad asmens nušalinimas nuo pareigų neribotam terminui prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai ir joje įtvirtintai asmens teisei gauti pajamas. Pagal BK 230 straipsnį ir šią teisės normą aiškinančią teismų praktiką advokatai prilyginami valstybės tarnautojams. Dėl to nutarime suformuoti kriterijai taikomi taip pat ir advokatams. Baudžiamosios bylos nagrinėjimas užtruks, nes, be kita ko, būtina skirti fonoskopinę ekspertizę. Jos atlikimo trukmė yra apie 12 mėnesių. Ieškovas per nurodytą laikotarpį negalės užsiimti advokato veikla, kuri yra jo šeimos pragyvenimo šaltinis.

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė

11. Vilniaus apygardos teismas 2022 m. liepos 20 d. sprendimu ieškinį atmetė.
12. Teismas konstatavo, kad šalių ginčo teisiniame santykiyje vyrauja profesinio standarto, kuris susijęs su viešuoju interesu, sąlygų vertinimas, neapimantis Konstitucijos 31 straipsnio 1 dalies taikymo. Advokatų taryba sprendime nenurodė, kad ieškovas padarė nusikalstamą veiką ir yra kaltas, taip pat nesukūrė prielaidos manyti, kad ji laiko ieškovą kaltu. Ji taip pat neišreiškė nuomonės dėl ieškovo, kaip nusikalstamą veiką padariusio asmens. Advokatūros įstatymo 23 straipsnio 2 dalis skirta advokato klientams apsaugoti nuo galimo negarbingo ir šališko atstovavimo, o teisingumo sistema ir teisingumo vykdymo valstybėje procesą – nuo integralumo pažeidimų, atsivėlgiant į tai, kad advokatas ir jo profesinė veikla yra neatskiriama šios sistemos bei proceso dalis.
13. Teismas konstatavo, kad atsakovės priimtas sprendimas atitinka Advokatūros įstatymo 4 straipsnio 1 dalį, 23 straipsnio 2 dalį. Byloje nėra ginčo, kad prokuratūra 2021 m. gruodžio 8 d. surašė kaltinamąjį aktą, kuriame ieškovas kaltinamas nusikalstamos veikos padarymu. Advokatų tarybai, kaip valdymo organui, priskirta kompetencija spręsti dėl advokato teisinio statuso (Advokatūros įstatymo 56 straipsnio 1 dalis, 60 straipsnio 1, 2 dalys). Advokatūros įstatymo 23 straipsnio 2 dalyje nurodyta elgesio taisyklė išreikšta alternatyvia dispozicija, kuri suteikia atsakovei teisę apsispręsti, nuo kokios ikiteisminio tyrimo stadijos ji taikys advokatui sankciją. Šios teisės normos įgyvendinimas priklauso nuo atsakovės nustatytų standartų. Teismas negali perimti Lietuvos advokatūrai suteiktos diskrecijos nuspręsti dėl advokato veiklai taikytos poveikio priemonės, lyginti atsakovės atlikto ieškovo veikos vertinimo su kitų advokatų atlikto veikos vertinimu. Teismas privalo tik patikrinti, ar buvo teisinis pagrindas taikyti ginčo sprendime įformintą priemonę – nuo 2022 m. kovo 1 d. laikinai išbraukti ieškovą iš advokatų sąrašo.
14. Teismas pažymėjo, kad Advokatūros įstatyme nėra nukreipiančios normos į konkretų BK straipsnį. Advokatūros įstatymo 23 straipsnio 2 dalyje nustatyti sankcijos taikyti neturi reikšmės ieškovo argumentai, kuriais lyginama skirtingų asmenų veikos kvalifikacija. Ieškovo nurodytų advokatų kaltinimai susiję su kitomis faktinėmis aplinkybėmis ir nėra šios bylos nagrinėjimo dalykas. Teismas konstatavo, kad atsakovė, vertindama ieškovo veiką, buvo nuosekli (vienodai vertino tapačius pažeidimus), todėl atmetė kaip neįrodytą ieškovo argumentą dėl kitokio standarto jo elgesiui taikymo ir lygybės prieš įstatymą principo pažeidimo.
15. Atsakovė tinkamai pranešė ieškovui apie 2021 m. gruodžio 16 d. posėdį, pasiūlė pateikti rašytinį paaiškinimą, suteikė galimybę dalyvauti posėdyje. Atsakovė, priimdama sprendimą, įvertino ne tik kaltinamąjį aktą, bet taip pat ir ieškovo paaiškinimus. Atsakovės priimto sprendimo motyvai yra pakankami. Sprendimas negali būti pripažintas kaip parengtas su trūkumais, nes jame neturi būti atlikta ieškovo veikos kvalifikacija. Advokatų taryba laikėsi visų procedūrinių reikalavimų (Advokatūros įstatymo 23 straipsnio 2 dalis, 60 straipsnio 2 dalis).
16. Teismas pažymėjo, kad įvykus įstatyme nustatyti sąlygai – advokatas kaltinamas nusikalstamos veikos padarymu – *per se* (savaime) yra teisinis pagrindas laikinai išbraukti jį iš praktikuojančių advokatų sąrašo. Nenuginčijus Advokatūros įstatymo 23 straipsnio 2 dalies nuostatos, teismas negali vertinti pritaikytos teisinės priemonės proporcingumo kitaip, negu įtvirtinta įstatyme (Konstitucijos 109 straipsnio 3 dalis). Ieškovo nurodyti argumentai, kad baudžiamosios bylos nagrinėjimas užtruks ir jis negalės užsiimti advokato veikla, neturi įtakos Advokatūros įstatyme nustatytų priemonių taikymui. Be to, ieškovas, būdamas profesionalus teisininkas, turėjo ir galėjo suvokti savo veiksmų padarinius. Jis prisiėmė riziką dėl galimų tokių veiksmų padarinių, todėl teiginys dėl neproporcingai ilgai apribotos teisės verstis advokato veikla negali būti pripažintas pagrįstu.
17. Teismas akcentavo, kad prokuroro diskrecija pagal BPK 157 straipsnį prašyti ikiteisminio tyrimo teisėjo laikinai nušalinti įtariamąjį nuo pareigų ar laikinai sustabdyti teisę užsiimti tam tikra veikla nesusijusi su Advokatūros įstatymo 23 straipsnio 2 dalies taikymu. Šie teisės aktai tarpusavyje sankcijų taikymo aspektu nesusieti. Būtent atsakovė sprendžia dėl advokato elgesio ribų. Prokurorui nesuteikta tokia diskrecija.
18. Teismas pabrėžė, kad nušalinimas ir išbraukimas iš praktikuojančių advokatų sąrašo yra skirtingo pobūdžio teisinės sankcijos. Teismas, įvertinęs tai, kad ieškovas nebuvo nušalintas nuo pareigų, nevertino jo argumentų dėl Konstitucinio Teismo 2021 m. gruodžio 22 d. nutarime suformuotų teisės aiškinimo taisyklių taikymo. Šalys prašė remtis Europos Žmogaus Teisių Teismo (toliau – ir EŽTT) sprendimais bylose prieš Lietuvą (*Lekavičienė prieš Lietuvą*, *Jankauskas prieš Lietuvą*, *Balsytė prieš Lietuvą*). Teismas nurodė, kad byla *Balsytė prieš Lietuvą* neturi sąsajų su šios bylos aplinkybėmis. Bylose *Jankauskas prieš Lietuvą* ir *Lekavičienė prieš Lietuvą* nebuvo sprendžiamas klausimas dėl laikino išbraukimo iš praktikuojančių advokatų sąrašo.
19. Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, išnagrinėjusi bylą pagal ieškovo R. M. apeliacinį skundą, 2023 m. vasario 14 d. nutartimi Vilniaus apygardos teismo 2022 m. liepos 20 d. sprendimą paliko nepakeistą.
20. Teisėjų kolegija pažymėjo, kad pagal Advokatūros įstatymo 5 straipsnio 3–6 punktuose nurodytus advokato veiklos principus advokatas turi veikti teisėtai, neatskleisti kliento paslapties, būti lojalus klientui, vengti interesų konflikto ir nepriekaištingai elgtis. Pagal Advokatūros įstatymo 39 straipsnio 1 dalį advokatas privalo sąžiningai atlikti savo pareigas, laikytis Lietuvos advokatų etikos kodekso (toliau – ir Etikos kodeksas) reikalavimų ir elgtis dorai bei pilietiškai, savo veikloje laikytis duotos advokato priesaikos ir įstatymų, saugoti advokato veiklos metu jam patikėtą informaciją ir jos neatskleisti. Taigi tik tam tikrus profesinius ir reputacijos kriterijus atitinkantys asmenys gali būti praktikuojančiais advokatais. Tuo atveju, kai kyla rimtų abejonų dėl atitikties šiems reikalavimams, Advokatūros įstatymo 23 straipsnyje nustatyti tokio elgesio padariniai – advokato veiklai taikomos priemonės, be kita ko, laikinas išbraukimas iš praktikuojančių advokatų sąrašo.
21. Advokatūros įstatymo 23 straipsnio 2 dalyje įtvirtinto ribojimo verstis advokato praktika taikymas nesiejamas nei su nuosprendžio baudžiamąjoje byloje priėmimu, nei su jo įsiteisėjimo faktu. Pakanka, kad advokatas būtų įtariamasis ar kaltinamas nusikalstamos veikos padarymu. Šioje teisės normoje įtvirtinta priemonė yra prevencinio ir laikino pobūdžio – kol išnys išbraukimo pagrindą sudariusios aplinkybės. Atsakovė, priimdama ginčijamą sprendimą, netyrė konkrečių nusikalstamos veikos, kuria ieškovas kaltinamas, aplinkybių ir nepasisakė dėl jo kaltės. Ji tik vertino, ar ieškovo, turinčio advokato statusą, procesinė teismojo padėtis baudžiamąjoje byloje, įvertinus konkrečias

individualias aplinkybes, pakenks Lietuvos advokatūros, advokato klientų ir visuomenės interesams. Taikant tokią laikino pobūdžio priemonę, nepažeidžiama Konstitucijoje įtvirtinta nekaltumo prezumpcija.

22. Teisėjų kolegija nurodė, kad atsakovė, sprendama klausimą dėl ieškovo laikino išbraukimo iš praktikuojančių advokatų sąrašo, neturėjo pareigos atsižvelgti į tai, kad priimtas baudžiamojoje byloje teismo nuosprendis, ar pasikeitė aplinkybės nekaltumo prezumpcijos požiūriu. Kita vertus, advokato įtarimas ar kaltinimas padarius nusikalstamą veiką negali būti traktuojamas kaip savaime bet kokių atvejų pateisinantis teisės verstis advokato praktika laikino apribojimo taikymą. Tik aplinkybė, kad advokatas įtariamas ar kaltinamas nusikalstamos veikos padarymu, savaime nereiškia jo nepriekaištingos reputacijos praradimo. Būtent dėl to įstatyme suteikta atsakovei diskrecija, įvertinus konkrečias individualias aplinkybes, nuspręsti, ar yra pagrindas rimtai abejoti dėl advokato atitikties nepriekaištingos reputacijos reikalavimui ir konkrečių individualių atvejų taikyti aptariamą laikiną priemonę.
23. Nagrinėjamoje byloje nebuvo pagrindo teigti, kad atsakovė neįvertino konkrečių individualių aplinkybių dėl laikino apribojimo ieškovui taikymo, nes atsakovės 2019 m. kovo 21 d. ir 2021 m. kovo 16 d. sprendimų, kuriais ieškovui nuspręsta netaikyti Advokatūros įstatymo 23 straipsnio 2 dalyje nustatytos priemonės, priėmimo metu jis buvo tik įtariamas nusikalstamos veikos padarymu, t. y. ieškovo byla buvo ikiteisminio tyrimo (pradinėje) stadijoje. Iš į bylą pateiktų atsakovės ir prokuratūros raštų nustatyta, kad atsakovė pirmiau nurodytų sprendimų priėmimo metu neturėjo jokios išsamesnės informacijos apie ieškovui pareikštus įtarimus, todėl objektyviai negalėjo įvertinti visų individualių aplinkybių, susijusių su aptariamo laikino apribojimo taikymu. Dėl šių priežasčių atsakovė priėmė 2019 m. kovo 21 d. ir 2021 m. kovo 16 d. sprendimus netaikyti Advokatūros įstatymo 23 straipsnio 2 dalyje nustatytos priemonės.
24. Generalinė prokuratūra po pirmiau nurodytų atsakovės sprendimų priėmimo, t. y. 2021 m. gruodžio 8 d., surašė kaltinamąjį aktą, šiuo aktu užbaigė ikiteisminį tyrimą baudžiamojoje byloje, kurioje ieškovas kaltinamas padaręs nusikalstamas veikas, nurodytas BK 226 straipsnio 1 dalyje, ir perdavė šį kaltinamąjį aktą teismui kartu su visa bylos medžiaga. Taigi skundžiamo atsakovės sprendimo priėmimo metu pasikeitė baudžiamosios bylos proceso stadija. Be to, atsakovė susipažino su kaltinamuoju aktu, todėl turėjo daugiau informacijos apie ieškovui pareikštus kaltinimus, be kita ko, apie tai, kad ieškovas galbūt padarė korupcinio pobūdžio nusikalstamas veikas tiesiogiai vykdydamas būtent advokato profesines pareigas. Dėl to teisėjų kolegija nusprendė, jog skundžiamo atsakovės 2021 m. gruodžio 16 d. sprendimo priėmimo metu pasikeitė aplinkybės, palyginti su buvusiomis 2019 m. kovo 21 d. ir 2021 m. kovo 16 d.
25. Nurodyta, kad atsakovė, atsižvelgdama į advokato veiklos ypatumus ir advokatams taikomus reikalavimus, nusikalstamų veikų, kurių padarymu kaltinamas ieškovas, pobūdį ir sunkumo laipsnį (ieškovas galbūt padarė tyčines apysunkes korupcinio pobūdžio nusikalstamas veikas, nurodytas BK 226 straipsnio 1 dalyje, tiesiogiai vykdydamas būtent advokato profesines pareigas), taip pat baudžiamosios bylos proceso stadiją (ieškovo baudžiamasis persekiojimas ne pradinėje stadijoje, bet byla su kaltinamuoju aktu perduota teismui), įvertinusi ieškovo pateiktus duomenis, padarė išvadą, kad šiuo konkrečiu atveju jo tolesnis dalyvavimas teismo statusu teisme nagrinėjamoje baudžiamojoje byloje pakenks Lietuvos advokatūros, advokato klientų (esamų ir galimų) ir visuomenės interesams, todėl yra pagrindas laikinai išbraukti jį iš praktikuojančių advokatų sąrašo.
26. Nors ieškovas teigė, kad, laikinai apribojus jam teisę verstis advokato veikla, kontora, kurioje jis dirba, bus likviduota ir visi joje dirbantys asmenys nebegalės vykdyti veiklos, todėl patirs žalos, jis nepateikė nurodytas aplinkybes patvirtinančių įrodymų. Priešingai, nors ieškovui jau daugiau kaip metus yra laikinai apribota teisė verstis advokato veikla, iš viešai prieinamos informacijos teisėjų kolegija nustatė, kad kontora, esanti (*duomenys neskelbtini*), kurioje ieškovas vykde advokato veiklą, iki šiol veikia, joje kiti advokatai ir toliau vykdo veiklą. Ieškovas nei atsakovei, nei teismui nepateikė įrodymų, patvirtinančių, kad advokato veikla yra vienintelis jo pragyvenimo šaltinis, taip pat nepateikė jokių įrodymų, kad, laikinai apribojus jam teisę verstis advokato veikla, ieškovas patirs rimtų neigiamų padarinių privačiame gyvenime ir toks ribojimas sukels jam neproporcingos naštos.
27. Vertindama argumentus, kad prokuroras nepasinaudojo BPK 157 straipsnyje nustatyta teise, teisėjų kolegija nurodė, jog prokuroro diskrecija pagal BPK 157 straipsnio 1 dalį prašyti ikiteisminio tyrimo teisėjo laikinai nušalinti įtariamąjį nuo pareigų ar laikinai sustabdyti teisę užsiimti tam tikra veikla nesusijusi su Advokatūros įstatymo 23 straipsnio 2 dalies taikymu. Šių teisės normų tikslai skirtingi. Dėl to aplinkybė, kad prokuroras nepasinaudojo teise prašyti taikyti BPK 157 straipsnio 1 dalyje įtvirtintą procesinę prievartos priemonę, niekaip nepatvirtina atsakovės priimto sprendimo nepagrįstumo.
28. Teisėjų kolegija pažymėjo, kad Konstitucinio Teismo 2021 m. gruodžio 22 d. nutarime pateiktas išaiškinimas nagrinėjamoje byloje būtų aktualus tik tuo atveju, jeigu Advokatūros įstatymo 23 straipsnio 2 dalyje Lietuvos advokatūrai nebūtų suteikta diskrecija vertinti laikino išbraukimo iš praktikuojančių advokatų sąrašo būtinumą ir (ar) proporcingumą, atliekant kiekvienos konkrečios situacijos individualų vertinimą, ar nebūtų nustatyta galimybė pasikeitus aplinkybėms, dėl kurių priimtas sprendimas, jį peržiūrėti.
29. Spręsta, kad nagrinėjamoje byloje taip pat nėra jokio pagrindo teigti, jog laikino apribojimo taikymas užtruks neproporcingai ilgai. Lietuvos teismų informacinės sistemos LITEKO duomenimis, Klaipėdos apygardos teismas 2022 m. gruodžio 21 d. priėmė nuosprendį, kuriuo pripažino ieškovą kaltu padarius nusikalstamas veikas, nurodytas BK 226 straipsnio 1 dalyje, ir nuteisė bausde (baudžiamoji byla Nr. 1-74-606/2022) (Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir CPK) 179 straipsnio 3 dalis). Taigi baudžiamasis procesas pirmosios instancijos teisme neužtruko neapibrėžta, nepateisinamai ilgą laiką. Jis užbaigtas ieškovo nenaudai. Nepaisant to, kad apeliacinės instancijos teismas, apeliacine tvarka nagrinėdamas civilinę bylą, vertina faktines aplinkybes, buvusias ginčijamo teismo sprendimo priėmimo metu, taip pat kad nurodytas nuosprendis neįsiteisėjęs, vis dėlto ši aplinkybė nagrinėjamos bylos kontekste, įvertinus jos dalyką, papildomai patvirtina, kad ieškovui pritaikytas laikinas apribojimas verstis advokato veikla pateisinamas ir proporcingas siekiamiems teisėtiems įstatyme nustatytiems tikslams.

III. Kasacinio skundo ir atsiliepimo į jį teisiniai argumentai

30. Kasaciniu skundu ieškovas R. M. prašo panaikinti Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2023 m. vasario 14 d. nutartį ir bylą perduoti iš naujo nagrinėti apeliacinės instancijos teismui. Kasacinis skundas, be Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2023 m. vasario 9 d. nutartyje civilinėje byloje Nr. e3K-3-57-313/2023 pateiktų išaiškinimų, papildomai grindžiamas šiais argumentais:
 - 30.1. Pagal Advokatūros įstatymo normas, bet kuri Advokatų tarybos sprendimą advokatas gali ginčyti ir savo teises ginti tik vieninteliu įstatyme įtvirtintu būdu – Vilniaus apygardos teismui pateikdamas ieškinį dėl Advokatų tarybos priimtų sprendimų peržiūrėjimo. Pagal galiojantį teisinį reglamentavimą nėra jokių išlygų, pagal kurias tokius ginčus tarp advokato ir Advokatų tarybos nagrinėjantys teismai negalėtų nagrinėti kokio nors Lietuvos advokatūros priimto sprendimo (bet kuriuo aspektu), kadangi jokio kito advokato teisių gynimo būdo įstatymų leidėjas apskritai nenustato. Dėl to apeliacinės instancijos teismas nepagrįstai vertino, kad tik Lietuvos advokatūra turi diskreciją savarankiškai spręsti laikino išbraukimo klausimą, o teisme šis klausimas siejamas tik su procedūrinių aspektų vertinimu. Šiuo atveju nėra jokių advokatūros ir advokato tarpusavio santykių, kurių, esant ginčui tarp šių subjektų, negalėtų nagrinėti teismai.
 - 30.2. Šiuo atveju itin svarbi aplinkybė yra tai, kad ieškovo galimo išbraukimo iš advokatų sąrašo klausimas buvo atsakovės nagrinėjamas 3 kartus – ir buvo priimti kardinaliai priešingi sprendimai. Pirmą ir antrą kartą buvo nutarta neišbraukti, o vėliau – išbraukti iš praktikuojančių advokatų sąrašo, nors jokios aplinkybės nekaltumo prezumpcijos požiūriu per tą laikotarpį nepasikeitė. Atsakovė teismo posėdžio metu patvirtino, kad Advokatų taryba jokių naujų (papildomų) duomenų ar dokumentų arba kokios nors kitokios informacijos (išskyrus suinteresuotos šalies – prokuratūros – surašytą kaltinamąjį aktą), kurie būtų pagrindas keisti anksčiau tuo pačiu klausimu priimtą

sprendimą, negavo. Atsakovės jau tuo klausimu priimtas sprendimas yra neatsiejamai susijęs su teisėtų lūkesčių apsauga ir principu, teisiniu tikrumu bei teisiniu saugumu. Šiuo atveju ieškovas po pirmojo Advokatų tarybos posėdžio metu priimto sprendimo neišbraukti turėjo pagrindo tikėtis, kad jis galės toliau vykdyti savo, kaip advokato, veiklą, kad šis priimtas sprendimas galioja ir galios iki pat šio jo procesinio statuso, t. y. baudžiamosios bylos išnagrinėjimo pirmosios instancijos teisme, pabaigos. Nagrinėjamu atveju atsakovė turėjo motyvuoti, į ką atsižvelgė ir ką vertino priimdama sprendimą išbraukti jį iš sąrašo ir į ką atsižvelgė bei ką papildomai vertino (kas nebuvo vertinta priimant ankstesnį sprendimą). Tokių motyvų atsakovė nenurodė nei skundžiamame sprendime, nei teisinio nagrinėjimo metu.

30.3. Laikinas išbraukimas iš Lietuvos praktikuojančių advokatų sąrašo galimas tik esant nustatytiems neginčijamiems faktams, kurie sudarė pagrindą suabejoti atitinkamo subjekto reputacija. Konstitucijos 31 straipsnyje nurodyta, kad „asmuo laikomas nekaltu, kol jo kaltumas neprodytas įstatymo nustatyta tvarka ir pripažintas įsiteisėjusiu teismo nuosprendžiu“. Tai reiškia, kad visi motyvai, kurių pagrindu yra grindžiamas ieškovo laikinas išbraukimas iš praktikuojančių advokatų sąrašo, – nepriekaištingas profesinis elgesys, sąžiningumas, garbingumas, galimas teisės normų pažeidimas – šiuo metu apskritai nėra įvertinti ir jų buvimas (nebuvimas) paaiškės tik bylą nagrinėjant teisme ir priimant galutinį sprendimą. Atsakovės pritaikyta priemonė, nors ir nėra įvardijama kaip procesinė prievartos priemonė, pagal sukeltas teises pasekmes iš esmės yra identiška nurodytai BPK 157 straipsnyje. Tačiau, priešingai nei BPK nurodyta procesinė prievartos priemonė, ji ieškovui gali būti taikoma iš esmės neapibrėžtą laiką, tai siejant su procesinio sprendimo konkrečioje byloje priėmimu. Sprendimas šioje byloje gali būti priimtas tik po kelių metų. Visą šį kelerius metus teisme vyksiantį procesą, nesant jokio teisinio procesinio sprendimo ir taikant ieškovui laikiną išbraukimą iš praktikuojančių advokatų sąrašo, t. y. identišką laikinam nušalinimui – procesinei prievartos priemonei būdą, būtų pažeisti teisėtumo bei teisėtų lūkesčių reikalavimai. Konstitucijos nuostatų, baudžiamosios teisės ir baudžiamojo proceso normų požiūriu įtariamasis ir kaltinamasis yra proceso dalyviai, kuriems taikomi vienodi nekaltumo prezumpcijos reikalavimai. Šios procesinės stadijos pasikeitimas siejamas išimtinai tik su prokuroro sprendimu perduoti bylą teisminiam nagrinėjimui, todėl atsakovės sprendimas remtis išimtinai kaltinamojo akto surašymo faktu teisiniu požiūriu yra nepagrįstas ir neteisingas. Būtent su duomenų, reiškiančių įtarimus advokatams, pakankamumo nebuvimu buvo siejami ir ankstesni atsakovės dėl ieškovo priimti sprendimai – sprendimas neišbraukti advokatų iš praktikuojančių advokatų sąrašo. Ieškovo atvejis (nei kaltinimo pobūdis jam, nei faktinės aplinkybės, nei jų juridinis vertinimas) viso išteisinio proceso metu nekito ir buvo žinomas atsakovei, tuo metu atsakovės net nebuvo traktuojamas ir vertinamas kaip korupcinį pobūdį turinti nusikalstama veikla. Vėliau dėl nesuprantamų ir atsakovės nenurodytų priežasčių jos pozicija pasikeitė.

30.4. Tiek atsakovės sprendime, tiek ir šioje byloje priimame teismo sprendime yra vartojama baudžiamajame įstatyme nenurodyta korupcinių nusikaltimų kategorijos sąvoka. Tokioms formulėms nėra jokio teisinio pagrindo, kadangi BK korupcinių nusikaltimų sąvokos ar jos apibrėžimo apskritai nėra. Atsakovė Advokatūros įstatymo 23 straipsnio 2 dalyje įtvirtintą teisę ieškovui taikyti išimtinai skirtingai nei, esant analogiškiems atvejams bei analogiškiems pagrindams, kitiems advokatams. 2021 m. kovo 16 d. vykusio posėdžio metu kitiems advokatams, kuriems yra pareikšti kaltinimai dėl tokių pačių baudžiamojo įstatymo straipsnių ir dėl kurių taip pat byla perduota teisminiam nagrinėjimui, sprendimas – laikinas išbraukimas iš praktikuojančių advokatų sąrašo – priešingai nei ieškovui, atsakovės nebuvo taikomas. Advokato G. D. kartu su kitais dviem kolegomis – advokatais V. R. bei D. B. – byla perduota teisminiam nagrinėjimui Vilniaus apygardos teismui, kaltinant juos dėl asmens susižinojimo neliečiamumo pažeidimo, grasinimo valstybės tarnautojui, trukdymo išteisinio tyrimo pareigūno veiklai, piktnaudžiavimo tarnyba bei galimo informacijos apie privatų gyvenimą atskleidimo ir panaudojimo. Tačiau šie advokatai ne tik nebuvo išbraukti iš praktikuojančių advokatų sąrašo, bet ir Advokatų tarybos pirmininkas I. V. socialinėje erdvėje reiškė viešą palaikymą šiems advokatams. Šie advokatai (skirtingai nei ieškovas) yra kaltinami ne pagal vieną, o pagal kelis BK straipsnius, iš kurių vienas – piktnaudžiavimas tarnyba sunkinančiomis aplinkybėmis – yra sunkus nusikaltimas. Nurodoma, kad teismas netenkino ieškovo prašymo išreikalauti atsakovės sprendimus dėl pirmiau nurodytų advokatų neišbraukimo iš advokatų sąrašo su atsakovės motyvais. Ši informacija buvo (ir tebėra) reikšminga, siekiant pagrįsti diskriminacinę tos pačios situacijos skirtingų advokatų atžvilgiu vertinimą. Ieškovui, kaip ir šių bylą nagrinėjusių teismams, nėra žinomas konkretus kaltinimo pobūdis kitiems advokatams. Advokatas G. R., kaip ir ieškovas, yra kaltinamas toje pačioje baudžiamojoje byloje, tačiau yra kaltinamas nors ir tuo pačiu BK 226 straipsniu, tačiau žymiai sunkesniu – 3 dalimi, o tai yra sunkus nusikaltimas. Tačiau atsakovė priėmė sprendimą neišbraukti šio advokato iš praktikuojančių advokatų sąrašo. Vertinant įstatyme nurodytą vienintelį galimą advokato teisių gynimo būdą – teisminį nagrinėjimą Vilniaus apygardos teisme ir šios normos turinį, yra akivaizdu, kad teismas privalėjo išnagrinėti visus ieškovo nurodytus argumentus, tarp jų ir dėl diskriminacijos, bei išreikalauti su tuo susijusią medžiagą. Teismai šioje byloje visiškai nepagrįstai nurodė, kad tariamai ieškovas siekia nagrinėti ir vertinti kitų advokatų bylas. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad ieškovas niekada neprašė įvertinti kitų advokatų padarytų veikų, tačiau reikalavo išsiaiškinti skirtingų Advokatų tarybos sprendimų priėmimo motyvus ir šis reikalavimas buvo pagrįstas.

31. Atsakovė Lietuvos advokatūra atsiliepimu į ieškovo kasacinį skundą prašo jį atmesti ir Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2023 m. vasario 14 d. nutartį palikti nepakeistą. Atsiliepime nurodomi šie argumentai:

31.1. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2023 m. vasario 9 d. nutartimi, priimta civilinėje byloje Nr. e3K-3-57-313/2023, pateikti išaiškinimai negali būti taikomi nagrinėjamoje byloje, nes bylą faktinės aplinkybės skiriasi. Byloje Nr. e3K-3-57-313/2023 buvo ginčijamas Advokatų tarybos 2021 m. kovo 16 d. sprendimas laikinai išbraukti advokatą M. N. iš Lietuvos praktikuojančių advokatų sąrašo, šis sprendimas buvo priimtas nepasikeitus dėl advokato M. N. vykdomos baudžiamosios bylos stadijai. Nagrinėjamoje byloje faktinė situacija kitokia, nes sprendimas priimtas 2021 m. gruodžio 16 d., t. y. po to, kai Generalinė prokuratūra viešai paskelbė apie teismui perduotą nagrinėti baudžiamąją bylą, kurioje ieškovo pareikštas kaltinimas, taigi, ginčo sprendimas priimtas pasikeitus ieškovo statusui baudžiamojoje byloje – iš įtariamojo tapus kaltinamuoju.

31.2. Priešingai negu nurodoma kasaciniame skunde, apeliacinės instancijos teismas Lietuvos advokatūros diskrecijos nesuabsoliutino ir pagrįstai pripažino, kad nėra pagrindo teigti, jog atsakovė neįvertino konkrečių individualių aplinkybių dėl laikino apribojimo kasatoriui taikymo ir dėl to paties klausimo priėmė du skirtingus sprendimus, nepaisydama to, kad nepasikeitė aplinkybės. Apeliacinės instancijos teismas nurodė ir įvertino visus šiai bylai reikšmingus veiksnius, taip pat atsižvelgė į Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutarties civilinėje byloje Nr. e3K-3-57-313/2023 51 punkte nurodytus nagrinėtinius aspektus.

31.3. Nurodoma, kad ginčo sprendime atsakovė atsižvelgė į advokato veiklos ypatumus, advokatams taikomus reikalavimus, nusikalstamų veikų, kurių padarymu kaltinamas kasatorius, pobūdį bei jų sunkumo laipsnį. Sprendime, be kita ko, įvertinta baudžiamosios bylos proceso stadija, ieškovo pateikti duomenys. Ieškovo teiginys, kad esant iš esmės tai pačiai situacijai jam buvo priimti keli skirtingi sprendimai, yra nepagrįstas, nes situacija nebuvo ta pati. Atsakovės 2019 m. kovo 21 d. ir 2021 m. kovo 16 d. sprendimų, kuriais ieškovui nuspręsta netaikyti Advokatūros įstatymo 23 straipsnio 2 dalyje nustatytos priemonės, priėmimo metu kasatorius buvo tik įtariamasis nusikalstamos veikos padarymu. Be to, atsakovė pirmiau nurodytų sprendimų priėmimo metu neturėjo jokios išsamesnės informacijos apie ieškovui pareikštus įtarimus. Šioje byloje ieškovo skundžiamo sprendimo priėmimo metu pasikeitė baudžiamosios bylos proceso stadija – buvo surašytas kaltinamasis aktas. Juo buvo užbaigtas išteisinis tyrimas baudžiamojoje byloje, kurioje ieškovas kaltinamas padaręs nusikalstamas veikas. Kaltinamasis aktas buvo perduotas teismui kartu su visa bylos medžiaga.

31.4. Kasaciniame skunde nepagrįstai keliamas teisėtų lūkesčių, teisinio tikrumo ir saugumo pažeidimo klausimas. Advokatų taryba įstatymu nėra apribota, kokioje stadijoje ir kiek kartų ji gali svarstyti aptariamą laikiną priemonės taikymą, jeigu pasikeičia aplinkybės, reikšmingos aptariamai laikinai priemonės taikymui. Todėl ieškovas, įgydamas kaltinamojo statusą, neįgijo (negalėjo įgyti) teisėtų lūkesčių, kad jis galės neribotai praktikuoti visą jo baudžiamosios bylos nagrinėjimo laiką. Ieškovas, kaip profesionalus teisininkas, advokatas, turėjo suvokti ir priimti padėties, kurioje jis atsidūrė, galimas pasekmes, be kita ko – įstatyme nurodytą laikiną išbraukimą iš Lietuvos praktikuojančių advokatų sąrašo. Teismas išsamiai pasisakė dėl ieškovo nurodomų teisės pažeidimų: dėl asmens lygybės prieš įstatymą

principo, dėl teisėtų lūkesčių pažeidimo ir kt., taip pat pripažino, kad nėra pagrindo teigti, jog atsakovė neįvertino konkrečių individualių aplinkybių dėl laikino apribojimo ieškovui taikymo. Taigi Lietuvos advokatūros ir ieškovo tarpusavio santykis, esant ginčui, teismų buvo išnagrinėtas.

31.5. Kasaciniame skunde keliamas nekaltumo prezumpcijos taikymo ginčo santykiams klausimas, dėl kurio pagrįstumo išsamiai pasisakė abiejų instancijų teismai. Jeigu ieškovas nesutinka su teismų pateiktu vertinimu, jis turi nurodyti konkrečius nesutikimo motyvus, o ne kartoti tuos pačius teiginius, kurie teismų argumentuotai buvo atmesti kaip nepagrįsti. Tas pats pasakytina ir apie teiginius dėl Konstitucinio Teismo 2021 m. gruodžio 22 d. priimto nutarimo reikšmės nagrinėjamoje byloje. Nepagrįsti taip pat kasacinio skundo teiginiai dėl laikino išbraukimo iš Lietuvos praktikuojančių advokatų sąrašo prilyginimo BPK 157 straipsnio 1 dalyje nustatyta procesinei prievartos priemonei.

31.6. *Nepagrįstai nurodoma, kad priimant ginčo sprendimą turėjo būti įvertintas ieškovui surašyto kaltinamojo akto turinys, nes Advokatų tarybai nesuteikti įgalinimai vertinti kaltinimo teisėtumo ir pagrįstumo. Sprendimui priimti Advokatų tarybai pakako įvertinti nusikaltimų, kurių padarymu kaltinamas ieškovas, pobūdį, jų ryšį su advokato profesine veikla, pasikeitusią baudžiamosios bylos nagrinėjimo stadiją (iš įtariamojo kasatorius tapo kaltinamuoju), taip pat įvertinti, ar ieškovo tolesnis dalyvavimas teisiamojo statusu baudžiamojoje byloje kenkia Lietuvos advokatūros, advokato klientų (esamų ir galimų) bei visuomenės interesams.*

31.7. Kitų advokatų laikino neišbraukimo iš praktikuojančių advokatų sąrašo atvejai negali būti gretinami su ieškovo situacija, nes skiriasi jiems inkriminuojamų nusikaltimų faktinės aplinkybės. Ieškovą galima lyginti tik su tais advokatais, kurie minimi jam inkriminuojamuose nusikaltimų veiksmų epizoduose. Ir net tokiu atveju gali būti aplinkybių, dėl kurių šiems advokatams nebus priimti analogiški sprendimai. Baudžiamosios bylos stadiją Advokatų taryba vertino tik dėl to, kad ji reikšminga sprendžiant, kurioje stadijoje (ikiteisminio tyrimo ir (ar) bylos nagrinėjimo teisme metu) viešoje erdvėje Lietuvos advokatūra, pavieniai jos nariai dažniau tapatinami su nusikaltimų padarymu įtariamu ar kaltinamu advokatu. Nurodoma, kad kiekvieno įtariamo ar kaltinamo nusikaltimo (-ų) padarymu advokato ar advokato padėjėjo atvejis, sprendžiant dėl jo laikino išbraukimo iš Lietuvos praktikuojančių advokatų ar advokatų padėjėjų sąrašų, yra nagrinėjamas individualiai, tai patvirtina taip pat teismų sprendimai panašiose bylose. Advokatų taryba pagrįstai netaikė laikino išbraukimo advokatams G. D., V. R. ir D. B., kadangi ji vertino, kad yra požymių, jog teisėsaugos pareigūnai persekioja advokatus už aktyvią gynėjo veiklą, kuria buvo siekiama apginti klientą ir papildomai demaskuoti galimai neteisėtus Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos pareigūnų veiksmus.

Teisėjų kolegija

konstatuoja:

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl advokato laikino išbraukimo iš praktikuojančių advokatų sąrašo pagrįstumo

32. Advokato profesija yra viena iš profesijų rūšių, kurios atstovams taikomi aukštesni elgesio standartai. Pagal Advokatūros įstatymo 5 straipsnio 3–6 punktuose nurodytus advokato veiklos principus advokatas turi veikti teisėtai, neatskleisti kliento paslapties, būti lojalus klientui, vengti interesų konflikto bei nepriekaištingai elgtis. Pagal Advokatūros įstatymo 39 straipsnio 1 dalį advokatas privalo sąžiningai atlikti savo pareigas, laikytis Lietuvos advokatų etikos kodekso reikalavimų ir elgtis dorai bei pilietiškai, savo veikloje laikytis duotos advokato priesaikos ir įstatymų, saugoti advokato veiklos metu jam patikėtą informaciją ir jos neatskleisti.

33. Pagal Lietuvos advokatų etikos kodekso 5 straipsnio 3 dalį advokatas privalo vengti bet kokios neteisėtos pašalinės įtakos, kuri gali paveikti profesinių funkcijų atlikimą, netoleruoti neteisėto kišimosi į profesinę veiklą bei imtis priemonių tokiems veiksams nutraukti ir pašalinti. Advokato profesinė garbė ir sąžiningumas yra tradicinės vertybės, kurių laikymasis yra advokato profesinė pareiga ir būtinoji sąlyga priklausyti advokatų korporacijai (Etikos kodekso 6 straipsnio 1 dalis). Advokato profesinės veiklos teisėtumas yra vienas svarbiausių principų, lemiančių advokato vaidmenį valstybės teisės sistemoje ir profesinės veiklos garantijas, todėl advokatas privalo siekti teisingumo ir teisėtumo idealų bei ginti savo kliento teises ir teisėtus interesus tik teisėtais būdais ir priemonėmis, nepažeisdamas teisės aktuose nustatytų draudimų, neviršydamas jam suteiktų įgaliojimų bei gerbdamas kitų asmenų teises (Etikos kodekso 6 straipsnio 1 dalis).

34. Advokatų veiklos principai, įtvirtinti Advokatūros įstatymo 5 straipsnyje, leidžia daryti išvadą, jog advokatas veikia ne tik kaip paslaugų teikėjas, bet ir kaip teisingumo įgyvendinimo proceso dalyvis, o tai sukuria jam specialius reikalavimus ir įpareigojimus siekti teisingumo, būti padoriam ir nepažeisti tam tikrų pamatinių reikalavimų, kurie šiuolaikinėse valstybėse keliami teisininkui, teisiniam proceso ir teisingumo įgyvendinimui (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. birželio 16 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-152-378/2021, 23 punktas). Kasacinis teismas yra nurodęs ir tai, kad advokatai, būdami teisinės sistemos dalis, savo veikloje turi ne tik laikytis įstatymo, bet ir patys ginti įstatymo dvasią, teisingumo ir teisėtumo idealus. Įstatymo reikalavimų nepaisymas diskredituoja advokato profesiją ir žemina jos prestižą. Advokatas, pažeidęs imperatyviusius įstatymo reikalavimus, negali teisintis nei įstatymo ar profesinės etikos taisyklių nežinojimu, nei nepakankamu įstatymo detalumu. Įstatymo ir profesinės etikos taisyklių nuostatas advokatas ar advokato padėjėjas privalo žinoti *ex officio* (pagal pareigas) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 1999 m. lapkričio 4 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-584/1999; 2023 m. vasario 9 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-57-313/2023, 32 punktas).

35. Kasacinio teismo praktikoje laikomasi nuoseklios pozicijos, kad viena svarbiausių advokato teisinio statuso turėjimo ir advokato veiklos priedaidų yra nepriekaištingos asmens reputacijos (elgesio) principas. Nurodytos priedaidos išnykimas, t. y. profesinių nepriekaištingos reputacijos reikalavimų pažeidimas, yra pagrindas atimti asmeniui teisę verstis advokato praktika ir panaikinti advokato teisinį statusą. Kartu pažymėta, kad Advokatūros įstatymo normos turi būti aiškinamos vadovaujantis ir nepriekaištingos reputacijos principu (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009 m. vasario 23 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-80/2009; 2023 m. vasario 9 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-57-313/2023, 34 punktas).

36. Taigi tik tam tikrus profesinius ir reputacijos kriterijus atitinkantys asmenys gali būti praktikuojančiais advokatais. Tuo atveju, kai kyla rimtų abejonių dėl atitikties šiems reikalavimams, Advokatūros įstatymo 23 straipsnyje nustatytos pasekmės – advokato veiklai taikomos priemonės, be kita ko, nagrinėjamoje civilinėje byloje svarstomas laikinas išbraukimas iš Lietuvos praktikuojančių advokatų sąrašo, kol išnyks šio išbraukimo pagrindą sudariusios aplinkybės.

37. Nagrinėjamoje byloje nustatyta, kad Lietuvos advokatūra 2019 m. vasario 21 d. gavo Generalinės prokuratūros 2019 m. vasario 21 d. raštą

Nr. 17.2-870, kuriuo buvo pranešta, jog ikiteisminiame tyrime Nr. 04-7-00007-18 ieškoviui įteiktas pranešimas apie įtarimą padarius nusikalstamas veikas, nurodytas BK 226 straipsnio 1 dalyje. Advokatų taryba 2019 m. kovo 21 d. posėdyje nusprendė ieškoviui netaikyti laikino išbraukimo iš Lietuvos praktikuojančių advokatų sąrašo. 2021 m. kovo 16 d. Advokatų tarybos posėdyje taip pat buvo priimtas sprendimas netaikyti Advokatūros įstatymo 23 straipsnio 2 dalyje nustatytos priemonės. Generalinė prokuratūra 2021 m. gruodžio 8 d. surašė kaltinamąjį aktą, šiuo aktu užbaigė ikiteisminį tyrimą baudžiamojoje byloje, kurioje ieškovas kaltinamas padaręs nusikalstamas veikas, nurodytas BK 226 straipsnio 1 dalyje, ir perdavė kaltinamąjį aktą teismui kartu su visa bylos medžiaga. Advokatų taryba 2021 m. gruodžio 16 d. priėmė sprendimą, kuriuo nuo 2022 m. kovo 1 d. laikinai išbraukė ieškovo iš Lietuvos praktikuojančių advokatų sąrašo.

38. Kasaciniame skunde ieškovas argumentuoja, kad tris kartus buvo nagrinėtas galimo ieškovo laikino išbraukimo iš advokatų sąrašo klausimas ir nepagrįstai buvo priimti nemotyvuoti priešingi sprendimai, per tą laikotarpį nepasikeitus jokioms nekaltumo prezumpcijos požūriui reikšmingoms aplinkybėms. Taip pat bylą nagrinėję teismai nepagrįstai vertino, kad tik Lietuvos advokatūra turi diskreciją savarankiškai spręsti laikino išbraukimo klausimą, teisme šis klausimas siejamas tik su procedūriniu aspektu vertinimu.
39. Kasacinio teismo praktikoje (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2023 m. vasario 9 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-57-313/2023, 45, 49 punktai) išaiškinta, kad aplinkybė, jog advokatas yra įtariamas ar kaltinamas nusikalstamos veikos padarymu, savaime nereikia jo nepriekaištingos reputacijos praradimo; be to, galimybė taikyti laikiną išbraukimą nustatyta tiek įtariamajam, tiek kaltinamajam, vadinas, jo taikymui gali būti reikšmingas ne tik įtarimo lygis, paprastai stiprėjantis procesui judant į priekį, ar savaime tam tikros proceso stadijos pradžia, bet ir kitos aplinkybės. Teisė ir pareiga spręsti, ar konkrečiu atveju advokato įtartinimas (kaltinimas) nusikalstamos veikos padarymu yra pagrindas tokioms rintoms abejonėms dėl jo atitikties nepriekaištingos reputacijos reikalavimui, kad reikėtų laikinai išbraukti jį iš Lietuvos praktikuojančių advokatų sąrašo, pagal įstatymą suteikta Advokatų tarybai. Šiam sprendimui dėl laikino išbraukimo iš advokatų sąrašo priimančiam subjektui suteikta diskrecija vertinti tokios priemonės taikymo būtinybę. Tačiau reikšminga tai, kad advokatas turi įstatyme įtvirtintą galimybę, jog tokias Advokatų tarybos išvadas peržiūrėtų nepriklausoma ir nešališka teisminė institucija – teismas (Advokatūros įstatymo 23 straipsnio 2 dalis).
40. Kasacinio teismo praktikoje išaiškinta ir tai, kad, net ir atsižvelgus į advokatūros nepriklausomumo principą ir pripažįstant (tam tikrą) advokatūros diskreciją priimti sprendimus nurodytais klausimais, abstrakčiai suformuluota Advokatūros įstatymo 23 straipsnio 2 dalies nuostata „gali būti laikinai išbrauktas iš Lietuvos praktikuojančių advokatų sąrašo, jei jis yra įtariamas ar kaltinamas nusikalstamos veikos padarymu“ neturi būti aiškinama kaip reikianti neribotą šio subjekto diskreciją priimti tokius sprendimus bet kuriuo proceso metu, nepriklausomai nuo susijusių aplinkybių pasikeitimo (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2023 m. vasario 9 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-57-313/2023, 50 punktas).
41. Pažymėtina, kad, siekiant užtikrinti aiškų ir numatomą minėtos bendro pobūdžio įstatymo normos taikymą, pirmiausia reikšminga nuosekli ir prieinama už jos įgyvendinimą atsakingo subjekto – Advokatų tarybos – praktika. Šiuo aspektu atkreiptinas dėmesys į tai, kad nors Advokatūros įstatyme įtvirtinta konkrečių reikalavimų sprendimo dėl laikino išbraukimo motyvams, tokių motyvų, konkrečiu atveju lemiančių Advokatų tarybos sprendimą, nurodymas jį priimančiam padėtų stiprinti įstatymo taikymo numatomumą ir teisinį tikrumą ir taip prisidėtų prie suinteresuotų asmenų – be kita ko, pačių advokatų – teisių užtikrinimo. Be to, svarbi procesinė garantija užtikrinant įstatymo numatomumą yra tai, kad bendro pobūdžio įstatymo normos pagrindu priimti advokatūros sprendimai peržiūrimi nepriklausomos nešališkos institucijos (teismo), taip užtikrinant galimų įstatymo trūkumų (pemelyg bendro pobūdžio formuluočių) ištaisymą. Tai reiškia, kad teismai, taikydami įstatymą konkrečioms aplinkybėms, neturi apsiriboti formaliu jo aiškinimu. Teismai turi tokią įstatymo nuostatą aiškinti nustatydami, ar konkrečiu atveju yra reikšmingų ir pakankamų priežasčių riboti asmens teisę verstis advokato praktika, ar ribojimas proporcingas minėtiems teisėtiems tikslams, ar pateisinamas esamoje situacijoje, ar netrukdomo naudojimosi nuosavybe – advokato praktika – ribojimas neuždeda advokatui pemelyg didelės naštos, atsižvelgiant į konkrečią situaciją, ar aiški šių diskrecinių įgaliojimų įgyvendinimo tvarka, ar įgaliojimai įgyvendinti tinkamu būdu (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2023 m. vasario 9 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-57-313/2023, 51 punktas).
42. Bylą nagrinėję teismai nustatė ir įvertino tai, kad atsakovės 2019 m. kovo 21 d. ir 2021 m. kovo 16 d. sprendimų, kuriais ieškoviui nuspręsta netaikyti Advokatūros įstatymo 23 straipsnio 2 dalyje nustatytos priemonės, priėmimo metu ieškovas buvo įtariamas nusikalstamos veikos padarymu. Baudžiamasis procesas buvo ikiteisminio tyrimo, t. y. pradinėje, stadijoje, kuri ne visada užbaigiama kaltinamojo akto surašymu ir bylos perdavimu teismui. Ikteisminis tyrimas gali būti nutrauktas, pavyzdžiui, nesurinkus pakankamai duomenų, pagrindžiančių įtariamojo kaltę dėl nusikalstamos veikos padarymo (BK 212 straipsnio 2 punktas). Šiame kontekste pažymėtina ir tai, kad nustatyta, jog atsakovė pirmiau nurodytų sprendimų priėmimo metu neturėjo jokios išsamesnės informacijos apie R. M. pareikštus įtarimus, dėl to objektyviai negalėjo įvertinti visų aplinkybių, reikšmingų taikant laikiną išbraukimą. Būtent, Generalinė prokuratūra ikiteisminio tyrimo pradžioje Lietuvos advokatūros Advokatų tarybai pranešė tik apie tai, kad ieškoviui įteiktas pranešimas apie įtarimą dėl dviejų veikų pagal BK 226 straipsnio 1 dalį, tačiau dėl tyrimo interesų nebuvo pateikta daugiau duomenų, nepaisant besikartojančių (pagal civilinės bylos duomenis – 2019 m. vasario 22 d., 2019 m. kovo 6 d., 2019 m. rugpjūčio 22 d., 2019 m. rugsėjo 4 d., 2020 m. rugpjūčio 19 d.) Advokatų tarybos prašymų pateikti Lietuvos advokatūrai visą įstatymų leidžiamą informaciją apie įtarimų turinį ir kitas su įtarimais susijusias žinomas reikšmingas aplinkybes. Advokatų tarybos pirmininkas tokią Tarybos poziciją išdėstė ir viešai, vadinas, suinteresuoti advokatai, tarp jų ir ieškovas, galėjo pagrįstai numatyti ir kitokio (jiems nepalankaus) sprendimo dėl išbraukimo priėmimą Advokatų tarybai gavus reikalaujamus duomenis. Generalinei prokuratūrai 2021 m. gruodžio 8 d. surašius kaltinamąjį aktą, kuriuo užbaigė ikiteisminį tyrimą baudžiamojoje byloje, kurioje ieškovas kaltinamas padaręs nusikalstamas veikas, nustatytas BK 226 straipsnio 1 dalyje, ir perdavus jį teismui kartu su visa bylos medžiaga, Advokatų taryba numatė 2021 m. gruodžio 16 d. posėdyje svarstyti klausimą dėl Advokatūros įstatymo 23 straipsnio 2 dalyje nurodytos priemonės ieškoviui taikymo ir apie tai informavo ieškovą. Nustatyta, kad ieškoviui buvo sudaryta galimybė tiek raštu, tiek žodžiu pateikti paaiškinimus, įrodymus, kurie, jo manymu, svarbūs nagrinėjant aptariamo laikino apribojimo taikymo klausimą.
43. Teisėjų kolegija pažymi, kad civilinę bylą nagrinėję teismai pagrįstai vertino ir nustatė reikšmingas bei pakankamas priežastis šiuo konkrečiu atveju riboti asmens (ieškovo) teisę verstis advokato praktika ir įvertino šio ribojimo proporcingumą. Dėl to kaip nepagrįstas atmetinas kasacinio skundo argumentas, kad teismai Advokatų tarybos sprendimą vertino tik procedūriniu aspektu. Šiame kontekste nagrinėjamoje byloje itin reikšminga tai, kad apeliacinės instancijos teismas savo sprendimą priėmė išsamiai ją išnaginėjęs pagal precedentinėje kasacinėje nutartyje civilinėje byloje Nr. e3K-3-57-313/2023 suformuotas taisykles.
44. Apeliacinės instancijos teismas, įvertinęs pirmiau minėtas nustatytas faktines bylos aplinkybes, pagrįstai darė išvadą, kad skundžiamo Advokatų tarybos sprendimo priėmimo metu buvo pasikeitusi baudžiamosios bylos proceso stadija ir atsakovė, susipažinusi su kaltinamuoju aktu, turėjo daugiau (pakankamai sprendimui dėl laikino išbraukimo priimti) informacijos apie ieškoviui pareikštus kaltinimus. Skirtingai nei teigiama kasaciniame skunde, tokios aplinkybės yra reikšmingos sprendžiant laikino išbraukimo iš praktikuojančių advokatų sąrašo klausimą. Taigi nepagrįstais laikytini kasacinio skundo argumentai, kad byloje nenustatyta jokių priimančiam atitinkamai Advokatų tarybos 2019 m. kovo 21

d. bei 2021 m. kovo 16 d. sprendimus ir 2021 m. gruodžio 16 d. sprendimą pasikeitusių aplinkybių (dėl nekaltumo prezumpcijos aspekto plačiau pasisakoma kitame šios kasacinės nutarties skyriuje). Teisėjų kolegijos vertinimu, tokioje situacijoje neįkyla abejonių dėl ieškovo laikino išbraukimo iš praktikuojančių advokatų sąrašo numatomumo ir Advokatūros įstatymo 23 straipsnio 2 dalies taikymo aiškumo, nors anksčiau Advokatų taryba dėl jo buvo priėmusi priešingus sprendimus (žr., priešingai, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2023 m. vasario 9 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-57-313/2023).

45. Apeliacinės instancijos teismas, vertindamas Advokatų tarybos 2021 m. gruodžio 16 d. sprendimo turinį ir juo remdamasis, pagrįstai nusprendė, kad atsakovė iš esmės tinkamai motyvavo savo priimamą sprendimą. Atsakovė, atsižvelgusi į advokato veiklos ypatumus ir advokatams taikomus reikalavimus, nusikalstamų veikų, kurių padarymu kaltinamas ieškovas, pobūdį ir sunkumo laipsnį (ieškovas galbūt padarė tyčines apysunkes, kaip teisingai išaiškinta apeliacinės nutarties 58 punkte, korupcinio pobūdžio nusikalstamas veikas, nurodytas BK 226 straipsnio 1 dalyje, tiesiogiai vykdydamas būtent advokato profesines pareigas), taip pat baudžiamosios bylos proceso stadiją (jo baudžiamasis persekiojimas ne pradinėje stadijoje, bet byla su kaltinamuoju aktu perduota teismui), įvertinusi ieškovo pateiktus duomenis, padarė išvadą, kad šiuo konkrečiu atveju ieškovo tolesnis dalyvavimas teisiamojo statusu teisme nagrinėjamoje baudžiamajoje byloje pakenks Lietuvos advokatūros, advokato klientų (esamų ir galimų) ir visuomenės interesams, todėl yra pagrindas laikinai išbraukti jį iš praktikuojančių advokatų sąrašo. Taigi nagrinėjamoje byloje nėra pagrindo teigti, kad atsakovė neįvertino ir nemotyavo visų aptariamai priemonei taikyti reikšmingų aplinkybių. Apeliacinės instancijos teismas, įvertinęs šios priemonės taikymo poveikį ieškovui ir šio taikymo trukmę, taip pat padarė motyvuotą ir teisingą išvadą, kad laikinas išbraukimas nesukelia neproporcingo ieškovo profesinių ir turinių teisių suvaržymo ir neuždeda jam pernelyg didelės individualios naštos

Dėl nekaltumo prezumpcijos reikalavimų advokato laikino išbraukimo iš praktikuojančių advokatų sąrašo kontekste

46. Kasaciniame skunde, vadovaujantis, be kita ko, nekaltumo prezumpcijos principu, iš esmės argumentuojama, jog nors Advokatų tarybos pirmininkas I. V. Žiniasklaidoje buvo pareiškęs, kad, vertinant vadinamojoje teisėjų korupcijos byloje minimų advokatų veiksmus, bus vadovaujamasi advokatų nekaltumo prezumpcija ir kad būtent šio principo pagrindu Advokatų taryba baudžiamajo proceso pradžioje nutarė neišbraukti atitinkamų advokatų (įskaitant ieškovą) iš praktikuojančių advokatų sąrašo, vėliau ieškovas vis dėlto buvo laikinai išbrauktas iš praktikuojančių advokatų sąrašo remiantis tik prokuroro kaltinamojo akto surašymo faktu, t. y. ieškovo nekaltumo prezumpcijos požiūriu nepasikeitus jokioms reikšmingoms aplinkybėms ir nepriėmus dėl jo jokių teisiskai reikšmingų sprendimų baudžiamajoje byloje. Be to, laikinas išbraukimas galimas tik esant nustatytiems neginčijamiems faktams, kurie sudarė pagrindą suabejoti advokato reputacija, taigi, atsižvelgiant į nekaltumo prezumpcijos reikalavimus, visi motyvai, kurių pagrindu yra grindžiamas ieškovo laikinas išbraukimas, – neprieštarintis profesiniam elgesiui, sąžiningumas, garbingumas, galimas teisės normų pažeidimas – šiuo metu apskritai nėra įvertinti ir jų (ne)buvimas paaikškęs priėmus galutinį teismo sprendimą baudžiamajoje byloje.
47. Konstitucijos 31 straipsnio 1 dalyje skelbiama, kad asmuo laikomas nekaltu, kol jo kaltumas neįrodytas įstatymo nustatyta tvarka ir pripažintas įsiteisėjusiu teismo nuosprendžiu. Taigi šioje nuostatoje įtvirtintas nekaltumo prezumpcijos principas, detalizuojamas Baudžiamajo proceso kodekso 44 straipsnio 6 dalyje. Šis principas įtvirtintas ir Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – ir Konvencija) 6 straipsnio 2 dalyje, kurioje nustatyta, kad kiekvienas nusikaltimo padarymu kaltinamas asmuo laikomas nekaltu tol, kol jo kaltė neįrodyta pagal įstatymą. Europos Žmogaus Teisių Teismo praktikoje nurodoma, kad šioje nuostatoje įtvirtinta nekaltumo prezumpcija yra vienas iš teisingo baudžiamajo proceso, kurio reikalaujama pagal Konvencijos 6 straipsnio 1 dalį, elementų. Kaip procesinė teisė, nekaltumo prezumpcija yra gynybos teisių garantija ir kartu prisideda prie baudžiamajo proceso tvarka persekiojamo asmens garbės ir orumo gerbimo apsaugos (2011 m. gegužės 24 d. sprendimas byloje *Konstas prieš Graikiją*, peticijos Nr. 53466/07, 32 punktas). Ji pažeidžiama tuo atveju, jei valstybės pareigūno (angl. *public official*) teiginys, susijęs su asmeniu, kuriam pareikšti kaltinimai (įtarimai) dėl nusikalstamos veikos, atspindės nuomonę, kad jis yra kaltas, anksčiau, negu tai bus įrodyta pagal įstatymą. Pakanka, kad (net nesant jokių formalių išvadų) būtų tam tikrų samprotavimų, leidžiančių daryti išvadą, kad pareigūnas laiko kaltinamąjį kaltu (pvz., 2023 m. birželio 27 d. sprendimas byloje *Ispiryan prieš Lietuvą*, peticijos Nr. 11643/20, 72 punktas; 2002 m. kovo 26 d. sprendimas byloje *Butkevičius prieš Lietuvą*, peticijos Nr. 48297/99, 49–50 punktai; 2000 m. spalio 10 d. sprendimas byloje *Daktaras prieš Lietuvą*, peticijos Nr. 42095/98, 41–42 punktai). Taigi Konvencijos 6 straipsnio 2 dalis apima valstybės pareigūnų pareiškimus apie vykstantį baudžiamąjį tyrimą, kurie skatina visuomenę manyti, kad įtariamasis yra kaltas, užbėgant už akių kompetentingo teismo pateikiamam bylos aplinkybių vertinimui (pvz., minėtas sprendimas byloje *Ispiryan prieš Lietuvą*, 72 punktas; 2017 m. sausio 24 d. sprendimas byloje *Paulikas prieš Lietuvą*, peticijos Nr. 57435/09, 48 punktas). EŽTT savo sprendimuose nuosekliai pabrėžia pareigūnų žodžių pasirinkimo svarbą nagrinėjamame kontekste (pvz., *Daktaras prieš Lietuvą*, 41 punktas; *Ispiryan prieš Lietuvą*, 73 punktas). Sprendžiant, ar pareigūno pareiškimas pažeidė nekaltumo prezumpcijos principą, turi būti atsižvelgiama į konkrečių aplinkybių, kuriomis jis buvo padarytas, kontekstą; nekaltumo prezumpcijos taikymo požiūriu svarbi tikroji svarstomų teiginių prasmė, o ne jų pažodinė forma (pvz., *Konstas prieš Graikiją*, 33 punktas). Turi būti daromas skirtumas tarp teiginių, kurie atspindi nuomonę, kad atitinkamas asmuo yra kaltas, ir teiginių, kuriais tiesiog apibūdinama įtarimo būseną; pastarieji leidžiami, kol asmuo nėra galutinai išteisintas dėl jam pareikšto kaltinimo (pvz., *Daktaras prieš Lietuvą*, 43 punktas; *Butkevičius prieš Lietuvą*, 49–50 punktai; *Paulikas prieš Lietuvą*, 49 punktas; *Ispiryan prieš Lietuvą*, 73 punktas). Pažymėtina, kad nekaltumo prezumpcija nenustoja galioti baudžiamosios bylos nagrinėjimo apeliacine tvarka metu tik dėl to, kad pirmosios instancijos teisme asmuo buvo nuteistas, nors ir nedraudžia pateikti nuorodos į tokį nuosprendį (*Konstas prieš Graikiją*, peticijos Nr. 53466/07, 34 punktas).
48. EŽTT praktikoje išaiškinta, kad nekaltumo prezumpcijos principo taikymo sritis neapsiriboja procesinėmis garantijomis baudžiamajame procese; šio principo apimtis yra platesnė, ir jis reikalauja, kad joks valstybės atstovas neteigtų, jog asmuo yra kaltas dėl nusikalstamos veikos padarymo, kol jo kaltumas nenustatytas teismo. Taigi nekaltumo prezumpcija gali būti pažeista ne tik baudžiamajo proceso kontekste, bet ir, be kita ko, atskirame civiliniame, drausminiame ar kitame procese, vykdomame tuo pat metu, kaip ir baudžiamasis procesas, dėl tam tikrų asmeniui nepalankių priemonių taikymo darbo ar kitų profesinių santykių srityje (pvz., atleidimo iš pareigų), nulemtu baudžiamajo įtariamo ar kaltinamo (pvz., minėtas sprendimas byloje *Ispiryan prieš Lietuvą*, 74–76 punktai; 2012 m. vasario 7 d. sprendimas dėl priimtino bylos *Tripon prieš Rumuniją*, peticijos Nr. 27062/04; 2011 m. rugsėjo 27 d. sprendimas byloje *Hrdalo prieš Kroatiją*, peticijos Nr. 23272/07). Šiame kontekste EŽTT sprendimuose (pvz., minėtas sprendimas byloje *Ispiryan prieš Lietuvą*, 77 punktas; 2006 m. liepos 18 d. sprendimas byloje *Jakumas prieš Lietuvą*, peticijos Nr. 6924/02, 57 punktas) išaiškinta, jog Konvencija neužkerta kelio tam, kad dėl tam

tikros veikos būtų pradedamas ir baudžiamasis, ir drausminis procesas ar kad šie du procesai būtų vykdomi paraleliai (tuo pat metu). Civilinės ar kitų formų atsakomybės nustatymas tuo pat metu vykdomame procese, vadovaujantis mažiau griežta įrodinėjimo pareiga, savaime nėra nesuderinamas su nekaltumo prezumpcija. Be to, Konvencijos 6 straipsnio 2 dalies garantijos neturėtų būti aiškinamos kaip reikalaujančios valstybės pareigos sustabdyti drausminį (ar kitokį panašaus pobūdžio) procesą laukiant baudžiamojo proceso baigties. Nepalankių priemonių darbo, profesinėje srityje taikymas asmeniui dėl to, kad dėl jo vyksta baudžiamasis procesas, paprastai savaime nėra nesuderinamas su nekaltumo prezumpcijos principu; šio principo požiūriu reikšminga tai, ar nacionalinės institucijos tokių priemonių taikymo ir susijusio teismo proceso kontekste savo elgesiu, priimtų sprendimų motyvais ar pavartota kalba sudarė įspūdį, kad traktuoja asmenį kaip kaltą (pvz., *Ispiryan prieš Lietuvą*, 81–88 punktai; 2006 m. liepos 18 d. sprendimas byloje *Jakumas prieš Lietuvą*, peticijos Nr. 6924/02, 57 punktas; 2013 m. gegužės 14 d. sprendimas dėl priimtumo byloje *Hinov prieš Bulgariją*, peticijos 23603/05, 31 punktas).

49. Teisėjų kolegija, pagal kasacinio skundo argumentus patikrinusi skundžiamus teismų sprendimus, pritaria teismų padarytai išvadai, kad, Lietuvos advokatūrai (jos vykdomajam organui Advokatų tarybai) – pagal įstatymą įsteigtai advokatų organizacijai, įgyvendinančiai bendrojo (viešojo) intereso tikslus dėl advokato profesijos, priėmus sprendimą laikinai išbraukti ieškovą iš praktikuojančių advokatų sąrašo, jo nekaltumo prezumpcijos apsaugos reikalavimai nepažeisti. Lietuvos advokatūros įstatymo 23 straipsnio 2 dalyje nustatytas laikinas išbraukimas iš Lietuvos praktikuojančių advokatų sąrašo, jei advokatas yra įtariamas ar kaltinamas nusikalstamos veikos padarymu, kol išnyks šio išbraukimo pagrindą sudariusios aplinkybės, yra laikino pobūdžio priemonė, kuria iš esmės siekiama reaguoti į atvejus, kai dėl advokato pareikšto įtarimo (kaltinimo) kyla rimtų abejonių dėl jo atitikties advokatui keliamiems reikalavimams (pirmiausia – neprieikaštingos reputacijos) ir jo, kaip advokato, tolesnio praktikos vykdymo galimai keliamų pavojų teisingumo vykdymui, advokatūrai ir klientams, platesne prasme – ir visuomenei. Iš aptariamos priemonės reglamentavimo aiškiai matyti, kad, sprendžiant dėl jos taikymo, advokato kaltumo klausimas nesprenžiamas ir negali būti sprendžiamas – tai daro tik baudžiamąją bylą nagrinėjantis teismas. Vadovaujantis išdėstyta EŽTT praktika, tokio pobūdžio priemonių taikymas nesulaukus baudžiamojo proceso pabaigos yra leidžiamas ir savaime nekelia problemų nekaltumo prezumpcijos požiūriu. Kita vertus, byloje nenustatyta, kad, sprendžiant ieškovo laikino išbraukimo klausimą, jis būtų traktuojamas kaip kaltas padaręs nusikalstamas veikas, dėl kurių kaltinamas baudžiamajame procese. Laikinas išbraukimas iš praktikuojančių advokatų sąrašo, kaip laikina, prevencinio pobūdžio priemonė, taikomas tokiam advokatui, kurio nekaltumo prezumpcija dar nėra paneigta, t. y. įtariamajam ar kaltinamajam (pagal aptariamos normos logiką, kaltinamojo statusas šiuo atveju apima ir asmenį, nuteistą negalutiniu teismo nuosprendžiu). Tokios įstatyme įtvirtintos laikino išbraukimo esmės negali paneigti kasatoriaus nurodomas Advokatų tarybos pirmininko viešas pasisakymas apie advokatų nekaltumo prezumpcijos gerbimą jų laikino išbraukimo kontekste, reikšiant Advokatų tarybos poziciją, kad, siekiant taikyti minėtą priemonę, nepakanka vien teisėsaugos institucijų pareiškimo apie tai, jog advokatui yra pareikštas įtarimas. Skirtingai negu mėginama interpretuoti kasaciniame skunde, toks pasisakymas negali būti suprantamas ta prasme, neva laikinas išbraukimas galimas tik paneigus atitinkamo advokato nekaltumo prezumpciją ir reiškia tokią paneigimą. Taip pat nėra nesuderinama su nekaltumo prezumpcija, sprendžiant dėl laikino išbraukimo, atsizvelgti į pasiektą baudžiamojo proceso stadiją, su sąlyga, kad šiame kontekste advokatas netraktuojamas kaip kaltas, kol tai nėra pripažinta galutiniu apkaltinamuoju nuosprendžiu. Teisėjų kolegija, įvertinusi dėl ieškovo laikino išbraukimo priimto Advokatų tarybos sprendimo turinį ir kitas susijusias aplinkybes, pritaria civilinę bylą išnagrinėjusiems teismams, kad šiuo atveju nėra pagrindo išvadai, neva ieškovas jo laikino išbraukimo kontekste būtų traktuojamas kaip kaltas dėl veikų, dėl kurių kaltinamas baudžiamajame procese. Kartu pažymėtina, kad, kitaip nei interpretuoja ieškovas, motyvai, kuriais grindžiamas jo laikinas išbraukimas, iš esmės siejami su baudžiamajame procese jam pareikštu kaltinimu, kuris traktuojamas kaip pagrindas rimtoms abejonėms dėl ieškovo profesinio elgesio, tačiau toks elgesys netraktuojamas kaip įrodytas, atitinkamai ieškovas iš praktikuojančių advokatų sąrašo išbrauktas laikinai (t. y. kol nurodytos abejonės bus išspręstos baudžiamajame procese). Sprendime dėl laikino išbraukimo aiškiai nurodytas ieškovo statusas baudžiamajame procese, vartojamos su tuo susijusios formuluotės nurodo tik baudžiamajame procese esančią įtarimo būklę. Atsizvelgdama į tai, kas išdėstyta, teisėjų kolegija nusprendžia, kad ieškovo nekaltumo prezumpcijai dėl laikino išbraukimo iš praktikuojančių advokatų sąrašo nepakenkta.

Dėl advokato diskriminacijos ir lygybės principo, teisinio tikrumo principo taikymo tariamai nevienodos praktikos laikinai (ne)išbraukiant iš praktikuojančių advokatų sąrašo kontekste

50. Kasaciniame skunde nurodoma, kad atsakovė savo diskreciją laikinai išbraukti advokatą, kuris yra įtariamas ar kaltinamas nusikalstamos veikos padarymu, įgyvendino pažeisdama konstitucinį asmenų lygybės prieš įstatymą principą ir iš esmės diskriminuodama ieškovą, nes kiti advokatai, kaltinami analogiškoje ir pareikštu kaltinimų kvalifikavimo bei skaičiaus požiūriu būdami net blogesnėje situacijoje nei ieškovas nebuvo laikinai išbraukti, priešingai, kai kuriems iš jų atsakovė viešai reiškia palaikymą; atsakovė išbraukė tik ieškovą, jo atveju formuodama naują praktiką keisti savo ankstesnį sprendimą neišbraukti iš advokatų sąrašo, išbraukiant jį neprisidėjus bylos nagrinėjimui teisme ir teismui nepriėmus dėl to jokio sprendimo. Pasak ieškovo, teismai tinkamai neišnagrinėjo jo argumentų šiuo aspektu, netenkino prašymo išreikalauti atsakovės sprendimus dėl minėtų advokatų neišbraukimo iš advokatų sąrašo su motyvais, nors ši informacija reikšminga siekiant pagrįsti diskriminacinį vertinimą; nežinodami kaltinimo kitiems advokatams pobūdžio, teismai darė išvadą šiuo klausimu, vertino kaltinimus, nors ieškovo atveju to nebuvo daroma.
51. Konstitucijos 29 straipsnyje skelbiama, kad įstatymui, teismui ir kitoms valstybės institucijoms ar pareigūnams visi asmenys lygūs. Žmogaus teisių negalima varžyti ir teikti jam privilegijų dėl jo lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų pagrindu. Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, kad konstitucinio asmenų lygybės principo turi būti laikomasi ir leidžiant įstatymus, ir juos taikant; konstitucinis asmenų lygybės įstatymui principas reiškia žmogaus prigimtinių teisių būti traktuojamam vienodai su kitais bei įpareigoja vienodus faktus vertinti vienodai ir draudžia iš esmės tokius pat faktus savavališkai vertinti skirtingai. Pažymėtina, kad konstituciniais teisinės valstybės ir asmenų lygybės principais turi būti grindžiamas ir Konstitucijos 48 straipsnio 1 dalyje nustatytas asmens teisės laisvai pasirinkti darbą bei verslą įgyvendinimo teisinis reguliavimas (pvz., Konstitucinio Teismo 2010 m. kovo 22 d. nutarimas). Konstitucinėje doktrinoje (Konstitucinio Teismo 2007 m. spalio 24 d. nutarimas) taip pat išaiškinta, kad Konstitucijoje įtvirtinta bendrosios kompetencijos teismų instancinė sistema turi funkcionuoti taip, kad būtų sudarytos prielaidos formuoti vienodai (nuosekliai, neprieštarinčiai) bendrosios kompetencijos teismų praktikai – būtent tokiai, kuri būtų grindžiama su Konstitucijoje įtvirtintais teisinės valstybės, teisingumo, asmenų lygybės teismui principais (bei kitais konstituciniais principais) neatskiriamai susijusia ir iš jų kylančia maksima, kad tokios pat (analogiškos) bylos turi būti sprendžiamos taip pat, t. y. jos turi būti sprendžiamos ne sukuriant naujus teismo precedentes, konkuruojančius su esamais, bet paisant jau įtvirtintų.
52. Aiškinant ir taikant diskriminacijos, naudojantis Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijoje įtvirtintomis teisėmis, draudimą reikšmingas Konvencijos 14 straipsnis ir jį aiškinanti EŽTT praktika. Vadovaujantis Konvencijos 14 straipsniu, naudojimasis joje nustatytomis teisėmis ir laisvėmis yra užtikrinamas be jokios diskriminacijos dėl asmens lyties, rasės, odos spalvos, kalbos, religijos, politinių ar kitokių pažiūrų, tautinės ar socialinės kilmės, priklausymo tautinei mažumai, nuosavybės, gimimo ar kitais pagrindais. Pagal EŽTT praktiką diskriminacija reiškia skirtingą elgesį su asmenimis, esančiais iš esmės vienodoje situacijoje, nesant objektyvaus ir pagrįsto pateisinimo, t. y. kai nėra siekiama teisėto tikslo arba naudojamos priemonės nėra pagrįstai proporcingos siekiamam tikslui (pvz., 2004 m. sprendimas byloje *Sidabras ir Džiautas prieš Lietuvą*, peticijų Nr. 55480/00 ir 59330/00, 51 punktas). Pagal Konvencijos 14 straipsnį draudžiami ne bet kokie elgesio su vienodoje padėtyje esančiais asmenimis skirtumai, o tik tokie, kurie yra grindžiami identifikuojamomis objektyviomis ar asmeninėmis savybėmis ar statusu (padėtimi), pagal kuriuos asmenys ar jų grupės yra atskiriami vieni nuo kitų (pvz., Didžiosios kolegijos 2018 m. gruodžio 19 d. sprendimas byloje *Molla Sali prieš Graikiją*, peticijos Nr. 20452/14, 134 punktas; minėto sprendimo byloje *Ispiryan prieš Lietuvą* 96 punktas).

53. Aiškinant, ar (praktikoje atskirais atvejais neišvengiamas) nukrypimas nuo pirmiau minėtos iš, be kita ko, asmenų lygybės teismui principo kylančios maksimos, kad tokios pat (analogiškos) bylos turi būti sprendžiamos taip pat, konkrečiu atveju sukėlė asmens teisės į teisingą bylos nagrinėjimą, o kartu ir teisinio tikrumo principo pažeidimą, reikšminga EŽTT praktika pagal Konvencijos 6 straipsnio 1 dalį dėl skirtingos (nevienodos, prieštaringos, angl. *divergent*) teismų praktikos. Šioje praktikoje (pvz., kaip naujesnis šaltinis 2023 m. birželio 20 d. sprendimas dėl priimtumo byloje *Lo Fermo prieš Italiją*, peticijos Nr. 58977/12, 42–48 punktai; 2019 m. sausio 29 d. sprendimas byloje *Orlen Lietuva Ltd. prieš Lietuvą*, peticijos Nr. 45849/13, 80–81 punktai; Didžiosios kolegijos 2016 m. lapkričio 29 d. sprendimas byloje *Lupeni Greek Catholic Parish ir kiti prieš Rumuniją*, peticijos Nr. 76943/11, 116 punktas; Didžiosios kolegijos 2011 m. spalio 20 d. sprendimas byloje *Nejdet Şahin ir Perihan Şahin prieš Turkiją*, peticijos Nr. 13279/05, 49–58 punktai) nurodoma, kad, išskyrus nacionalinių teismų akivaizdžios savivalės atvejus, ne EŽTT priedermė kvestionuoti nacionalinių teismų pateiktą nacionalinės teisės aiškinimą; iš principo ne jo funkcija lyginti skirtingus nacionalinių teismų sprendimus, net jeigu jie priimti, atrodo, analogiškuose procesuose, nes šių teismų nepriklausomumas turi būti gerbiamas. Kartu EŽTT praktikoje pažymėta, kad skirtingas atskirų bylų sprendimas negali būti traktuojamas kaip prieštaravimas praktika, kai tai pateisina nagrinėjamų faktinių aplinkybių (situacijų) skirtumai (pvz., *Orlen Lietuva Ltd. prieš Lietuvą* 80 punktas, su tolesnėmis nuorodomis). Kartu EŽTT praktikoje pabrėžiama, kad aukščiausiųjų teismų vaidmuo būtent ir yra sprendžiamųjų sprendimų prieštaravimas. EŽTT praktikoje nustatyti kriterijai vertinti aplinkybėms, kuriais prieštaringi skirtingų nacionalinių teismų ar to paties teismo, priimančio sprendimus kaip galutinę instanciją, sprendimai sukelia Konvencijos 6 straipsnio 1 dalyje įtvirtintų teisės į teisingą bylos nagrinėjimą pažeidimą: pirma, ar šių teismų praktikoje egzistuoja gilus ir ilgalaikis skirtumas; antra, ar nacionalinėje teisėje nustatytas mechanizmas šiam nenuoseklumui (prieštaravimams) išspręsti; trečia, ar juo buvo pasinaudota nagrinėjamam atvejui ir koks buvo to rezultatas. Minėti kriterijai vertinami atsižvelgiant į konkrečias kiekvienos bylos aplinkybes, be kita ko, vertinant prieštaravimų gilumą reikšmingas klausimo, dėl kurio priimami priešingi sprendimai, pobūdis, reikšmė bylai ir jos baigčiai (pvz., *Lo Fermo prieš Italiją*, 54 punktas, su tolesnėmis nuorodomis); vertinant ilgalaikiškumą – praktikos prieštaravimų buvimo chronologija, trukmė, prieštaringų sprendimų skaičius, galimybių teismams pasisakyti dėl atitinkamų klausimų skaičius, prieštaravimų mastas (pvz., *Lo Fermo prieš Italiją*).
54. Teisėjų kolegija, teisės taikymo aspektu patikrinusi skundžiamus teismų sprendimus pagal kasacinio skundo argumentus, nusprendžia, kad, atsižvelgiant į pirmiau išdėstytą diskriminacijos sąvoką, ieškovas nagrinėjamoje byloje nepagrindė savo argumentų dėl diskriminacijos, t. y. neįrodė, kad nepalankus atsakovės sprendimas buvo grindžiamas jo identifikuojamomis savybėmis ar statusu (padėtimi), skiriančiu jį nuo kitų asmenų, esančių potencialiai panašiose situacijose. Taigi kasacinio skundo argumentai dėl, jo nuomone, skirtingo įstatymo taikymo analogiškais atvejais nagrinėti teisinio tikrumo (Konvencijos 6 straipsnio 1 dalies), taip pat ieškovo teisių pagal Konvencijos 8 straipsnį, Protokolo Nr. 1 1 straipsnį ribojimo teisėtumo (sąlygos „nustatytas įstatyme“) ir būtinumo požiūriu. Šiame kontekste teisėjų kolegija atkreipia dėmesį į tai, kad, nepaneigiant konstitucinės maksimos, kad vienodos bylos visada turi būti sprendžiamos taip pat, vis dėlto teisė į teisingą bylos nagrinėjimą iš esmės nesuteikia asmeniui konkrečioje byloje teisės į tai, kad jo byla būtų išspręsta būtent taip, kaip visos kitos analogiškos bylos; neišvengiamas tam tikrų prieštaringų sprendimų buvimas, nepriygstantis ilgalaikiam giliam praktikos prieštaravimui, savaime nepažeidžia proceso šalies teisių pagal Konvencijos 6 straipsnio 1 dalį, be kita ko, teisinio tikrumo principo; juolab šių nuostatų pažeidimo nesukelia teismų praktikoje neišvengiamai atsirandantys nauji aiškinimo pavyzdžiai, atitinkantys normos esmę. Nepaneigiant Advokatų tarybos praktikos, kaip Advokatūros įstatymo 23 straipsnio 2 dalies taikymo šaltinio, reikšmės, nagrinėjamos bylos kontekste pažymėtina ir tai, kad laikinai išbraukto advokato teisė į teisingą bylos nagrinėjimą ir teisinį tikrumą nereiškia teisės į tai, kad nagrinėjant civilinę bylą dėl jo laikino išbraukimo būtų išsamiai patikrintas ir sprendimų neišbraukti kitų advokatų iš sąrašo pagrįstumas ir teisėtumas.
55. Šioje kasacinėje nutartyje konstatuota, kad ieškovo laikino išbraukimo taikymas gali būti vertinamas kaip pagrįstai numatomas. Tokios išvados nepaneigia, taip pat teisinio tikrumo principo pažeidimo nereiškia tai, kad konkreti ieškovo atveju susidariusi situacija yra gana nauja praktikoje. Svarbu tai, kad, minėta, tiek atsakovė, tiek bylą išnaginėję teismai tokį laikino išbraukimo taikymą – kuris pagal įstatymo formuluotę yra galimas – pagrindė nuosekliais motyvais, išnaginėję ir ieškovo argumentus.
56. Teisėjų kolegijos vertinimu, ieškovo nurodomi atskiri atvejai, kai kiti advokatai, kaltinami, jo nuomone, iš esmės panašių, net sunkesnių nusikaltimų padarymų, nebuvo laikinai išbraukti, savaime nerodo tokio gilaus ir ilgalaikio Advokatų tarybos praktikos prieštaravumo, dėl kurio būtų pakirstas teisinis tikrumas ir įstatymo taikymo numatomumas ieškovo byloje, juolab kad, kaip teisingai nurodė apeliacinės instancijos teismas, jis nėra vienintelis advokatas, išbrauktas po kaltinimo pateikimo, nors anksčiau buvo nuspręsta jo neišbraukti. Antai, pavyzdžiui, advokatas M. N. buvo išbrauktas anksčiau už pareiškėją, t. y. 2021 m. kovo 16 d., be to, pasak atsakovės, laikinas išbraukimas po to, kai baudžiamoji byla su kaltinamuoju aktu buvo perduota teismui, pastaruoju metu taikytas ir dar keliems advokatams. Ieškovo argumento, kad taikant jam laikiną išbraukimą nukrypta nuo suformuotos praktikos, nepatvirtina ir Lietuvos teismų praktika, kurioje yra tiek laikino išbraukimo taikymo įtariamajam, tiek pirmosios instancijos teismo nuosprendžių nuteistajam pavyzdžių (apeliacinės nutartys civilinėse bylose Nr. 2A-372/2011, 2A-181/2014, 2A-687-883/2016, 2A-334-370/2019), ir nėra jokių nuostatų, įtvirtinančių draudimą taikyti šią priemonę tokioje situacijoje, kaip ieškovo atveju, t. y. baudžiamąją bylą su kaltinamuoju aktu perdavus į teismą.
57. Kita vertus, teisėjų kolegija nepritaria ieškovo argumentams, kad jo nurodomi kitų neišbrauktų advokatų atvejai yra analogiški ieškovo atvejui. Pažymėtina, kad iš civilinės bylos medžiagos matyti, jog atsakovė proceso metu iš esmės paaiškino kitų advokatų neišbraukimo motyvų esmę ir atitinkamą situacijų skirtumus nuo ieškovo situacijos. Iš teismų praktikos (Lietuvos apeliacinio teismo 2023 m. gegužės 29 d. nutarties civilinėje byloje Nr. e2A-304-934/2023 58 punktas) matyti, kad, vadovaujantis Advokatų tarybos darbo reglamento, patvirtinto Advokatų tarybos 2014 m. rugsėjo 18 d. sprendimu, 24 punktu, motyvuoti Advokatų tarybos sprendimai paprastai priimami tik dėl advokatų laikino išbraukimo, o dėl advokatų laikino neišbraukimo motyvuotų sprendimų nepriimama. Tad atsakovės atstovo paaiškinimai, vertinami kartu su kitais bylos įrodymais (be kita ko, viešais atsakovės pareiškimais, informacija apie kuriuos yra bylos medžiagoje), šiuo atveju pripažintini pakankamu įrodymų šaltiniu. Būtent dėl toje pačioje baudžiamajoje byloje kaltinamų advokatų G. D., V. R., D. B. atsakovės atstovė nuosekliai viso proceso metu (tą pačią poziciją atsakovė reiškė ir paties kasatoriaus nurodomuose viešuose pareiškimuose) nurodė, kad, Advokatų tarybos vertinimu, jiems pareikštas kaltinimas iš esmės grindžiamas teisėta advokatų veikla vykdančios profesines pareigas. Skirtingai nei argumentuojama kasaciniame skunde, teisėjų kolegija nusprendžia, kad šiems advokatams pareikšto kaltinimo, nagrinėjamo viešame teismo procese nuo 2021 m. pradžios ir ne kartą aptariamo paties ieškovo minimose įvairių susijusių asmenų pareiškimuose ir interviu žiniasklaidai, taip pat aptartiniame ir nagrinėjant teismuose šią civilinę bylą, esmė yra pakankamai žinoma tiek ieškovui, tiek civilinę bylą nagrinėjusiems teismams. Įvertinusi šio kaltinimo turinį ir pobūdį (šis kaltinimas susijęs ne su galimu akivaizdžiai neteisėtu mėginimu papirkti teismą, kaip ieškovo atveju, o su tam tikru potencialiai įvairesnės teisinio vertinimo galimybe pasiduodančių mėginimų klientui palankiu būdu procese panaudoti iš jo gautą informaciją), teisėjų kolegija nepripažįsta, kad toks kaltinimas yra analogiškas, kaip ir ieškovo atveju, ir kad jam nepalankus atsakovės sprendimas atrodė savavališkas ir pažeidžiantis asmenų lygybės principą, atsižvelgiant į jos sprendimą minėtų trijų advokatų atvejais. Analogiška išvada darytina ir palyginus ieškovo situaciją su advokato G. R. atveju, nors šis išties kaltinamas dėl analogiško pobūdžio veikų, kaip ir ieškovas (prekyba poveikiu siekiant neteisėtai paveikti teismą klientų bylose). Atsakovės atstovė pirmosios instancijos teismo posėdžio metu (nuo 59 min.) paaiškino, kad Advokatų tarybą įtikino G. R. paaiškinimai dėl kaltinamojo akto. Pirmiau minėta, kad pripažintina Advokatų tarybos diskrecija vertinti, ar pareikštas kaltinimas konkrečiu atveju pagrindžia laikino išbraukimo taikymą, ir kad nagrinėjamoje byloje nenustatyta, kad ieškovo byloje tokia diskrecija būtų įgyvendinta netinkamai.
58. Apibendrinama tai, kas išdėstyta, teisėjų kolegija nusprendžia, kad ieškovo nurodyti atskiri Advokatų tarybos sprendimai laikinai neišbraukti iš praktikuojančių advokatų sąrašo kitų kaltinamųjų advokatų, kurių situacijos, atsakovės nesavavališku vertinimu, nebuvo analogiškos ieškovo situacijai, nesukėlė asmenų lygybės ir teisinio tikrumo principų pažeidimo. Nors pritarant ieškovui, kad teismai savo sprendimuose nevisiškai išsamiai pasisakė dėl šio bylos aspekto, atsižvelgiant į jo reikšmę bylai, šis trūkumas, pašalintas kasacinio teismo, nesukėlė ieškovo teisės į teisingą bylos nagrinėjimą pažeidimo.

59. Apibendrinama šioje nutartyje išdėstyti motyvai, teisėjų kolegija nusprendžia, kad kasaciniu skundu nepagrindžiama, jog bylą nagrinėję teismai, vertindami Lietuvos advokatūros sprendimą dėl laikino ieškovo išbraukimo iš praktikuojančių advokatų sąrašo, pažeidė materialiosios ar proceso teisės normas, todėl naikinti apeliacinės instancijos teismo nutartį remiantis kasacinio skundo argumentais nėra teisinio pagrindo (CPK 346 straipsnis, 359 straipsnio 3 dalis).
60. Kiti kasacinio skundo argumentai, atsižvelgiant į jų esmę, neturi teisinės reikšmės procesiniam rezultatui byloje, todėl teisėjų kolegija dėl jų nepasisako.
61. Šaliai, kurios naudai priimtas teismo sprendimas, jos turėtų bylinėjimosi išlaidų atlyginimas priteisiamas iš kitos šalies (CPK 93 straipsnio 1 dalis). Netenkinant ieškovo kasacinio skundo, jo patirtų bylinėjimosi išlaidų atlyginimas nepriteistinas. Tačiau, netenkinus ieškovo kasacinio skundo, teisę į kasaciniame procese patirtų išlaidų atlyginimą įgyjo atsakovė.
62. Atsakovė pateikė įrodymus, pagrindžiančius kasaciniame teisme patirtas 2444,20 Eur bylinėjimosi išlaidas (už atsiliepimo į kasacinį skundą parengimą). Prašomas priteisti bylinėjimosi išlaidų atlyginimas neviršija Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2015 m. kovo 19 d. įsakymu Nr. 1R-77 ir Lietuvos advokatūros Advokatų tarybos pirmininko 2015 m. kovo 16 d. raštu Nr. 141 patvirtintų Rekomendacijų dėl civilinėse bylose priteistino užmokesčio už advokato ar advokato padėjėjo teikiamą pagalbą maksimalių dydžių 7, 8.14 punktuose nurodyto dydžio. Bylinėjimosi išlaidų realumą, pagrįstumą pagrindžiantys dokumentai teismui pateikti. Atsižvelgiant į tai, atsakovei iš ieškovo priteistinas bylinėjimosi išlaidų, patirtų kasaciniame teisme, atlyginimas.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 359 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 362 straipsnio 1 dalimi,

nutaria:

Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2023 m. vasario 14 d. nutartį palikti nepakeistą.

Priteisti atsakovei Lietuvos advokatūrai (j. a. k. 300099149) iš ieškovo R. M. (a. k. *duomenys neskelbtini*) 2444,20 Eur (dviejų tūkstančių keturių šimtų keturiasdešimt keturių Eur 20 ct) bylinėjimosi išlaidų, patirtų kasaciniame teisme, atlyginimą.

Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai Danguolė Bublienė

Agnė Tikniūtė

Jūratė Varanauskaitė